

חכמינו בדורתיך

גליון סב • שנה ב'

פרשת וירא
תשפ"ו לפ"קהוצאה לאור
חידושי תורה
של בעלי בתים
העושים תורתם
קבע ומלאכתם
עראי

מבוא: בשער התורה

מבוא: בשער התורה

מבוא: בשער התורה

ויאמרו ה' אל אברהם למה זה צחקה שרה לאמר
האף אומנם אלך ואני זקנתי (יח"א). ודקדק באור החיים
הקדוש דתיבת **לאמר** נראה מיותר, ועוד דהא מצינו
בפרשת הקודמת כי אברהם גם כן צחק כשאמר לו
ה' בשורת הזרע, דכתיב (לעיל י"ז) ויפול אברהם וגו'
ויצחק, ולא ראינו שהקפיד ה' על שצחק אברהם,
ומה נשתנית צחיקת שרה מצחיקת אברהם. ומצינו
לאונקלוס שנתכוון לתרץ זה, במה שתרגם צחיקת
אברהם וחד"י, וצחיקת שרה וחייכ"ת, אבל על מי
סמך הקב"ה להביא ב' פירושים משונים בתיבה אחת,
עיי"ש לדרכו.

ונראה בהקדם דברי הרה"ק ר' אלעזר מרישא
זללה"ה במשנה למלך (לחננוכה) לבאר מה דאיתא
בגמרא (שבת כא:) מצות נר חנוכה נר איש וביתו,
והמהדרין נר לכל אחד ואחד, והמהדרין מן המהדרין
וכו' ובית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחת, מכאן
ואילך מוסיף והולך. ונשגב הפליאה על דין הזה,
שלא נמצא בשום מצות כזאת שמי שמהדר יותר
על המצות שיהיה מחוייב להוסיף על גוף המצוה.
והאריך לבאר כי בנס דחנוכה כששמעו ישראל ביום
השני כשהנס החל להתנוצץ שהודלק נרות המנורה
מהפך כבאתמול, נתחלק שמחת הנס לכיתות
כיתות, הפשוטי עם הגם ששמחו מאוד שנתגלה
חביבות ישראל עליו ית' בהראות חסדו בנס רוחני,
אך מחמת טירדתם בעניני עולם הזה, פנה כל
אחד אחר השמועה לדרכו, כל אחד להעסק שהוא
עוסק בו. ואלו שהיו במעלה יתירה, שהיו מדובקים

- המשך בעמוד ב' <

ממאה שנה, כאשר נתחדש בעולם מכונת
הכביסה לצורך כביסת בגדים, המציא
איש יהודי רעיון לפתוח **חנות של כביסת**
בגדים, שמי שאינו יכול לרכוש לעצמו
המכונה החדשה היקרה, יוכל לכבס את
בגדיו בחנותו בעד איזה תשלום, והיה לו
ב"ה פרנסה בהרחבה מחנותו. אך לא ארכו
הימים, וגוי א' התחרה עמו ופתח גם כן
חנות כזה **על אותו הרחוב ממול לחנותו**,
ובכך קפח את פרנסת היהודי.

היהודי בראותו כי הלקוחות עוברים
ממנו לעבר החנות השני שעשה תעמולה
גדולה להעביר אליו כל הלקוחות, שלח
מכתב אל **הצדיק פועל הישועות המפורסם**
הרה"ק ר' ישעי' מקערעסטיר זי"ע לבקש
את ברכתו שלא ישקע שמש הצלחתו
מחמת המתחרה, רבי ישעי'לע זי"ע שלח
לו בחזרה מספר **קמיעות**, וצוה לו להניחו
על זויות חנותו, ובכך לא יוכל הגוי להרע
לו להפסיק חיותו. וכמובן שעשה כפקודת
הצדיק והניח הקמיעות בחנותו וציפה
לישועה משמים.

אותו הגוי שהיה עינו צרה על הצלחת
היהודי, לא היה די לו במה שפתח חנות
באותו הרחוב והצלח לחטוף ממנו המון
רב של לקוחות, הוא רצה לראות את חנות
היהודי סגור ומסוגר, על כן שכר בעד בצע
כסף איזה איש רע מעללים **שילך באישון**
לילה ויצית אש בחנות היהודי עד שתשרף
כליל ולא ישאר ממנו שריד ופליט.

- המשך בעמוד ב' <

זאת האנשים אשר פתח הבית הוכו בסגורים

מאז היות ישראל לגוי, ואף מקודם לכן,
עוד בימי האבות הקדושים כאשר העיר
ממזרח צדק יקראוהו לרגלו, שנגלה הקב"ה
לאברהם אבינו ואמר לו אני הוא בעל
הבירה, ועד לימינו אלה בדרא בתראה,
רגילים אנו לסבול מגויי הארץ השונאים
את עדת ישראל שה פזורה בשנאה
כבושה, ורוצים לבלעינו על כל נפשינו
ועל כל מאודינו, אבל השי"ת משגיח עלינו
ומצילינו תמיד מידם, ובפרט כאשר רוצים
לפגוע בצדיקי עליון, רואים בעליל היאך
שהעונש על הרשעים אינו מתממה, כי
חס הקב"ה על נפשות חסידיו ונוקם את
נקמתם.

ולא רק הצדיקים לבד, אלא אף **הדבקים**
אל הצדיקים ונלוים אליהם, אף הם זוכים
בזכות הצדיקים לישועות נפלאות למעלה
מדרך הטבע לינצל מידי זרים המתנקשים
אליהם, וכמו שהיה **בפרשתו, שהציל**
הקב"ה את לוט מהפיכת סדום בזכות
אברהם, ואוצר הסיפורים של כלל ישראל
לדורותיהם מלא על כל גדותיו בסיפורים
כאלו שזכות וברכת הצדיקים הגין להציל
בני ישראל העשוקים מיד עושקיהם,
והשיבו להרשעים גמולם על ראשיהם
כאשר עשה כן יעשה לו.

ואחת מהנה **המפורסם מאוד, הוא מה**
שהיה כאן על אדמת אמעריקא לפני יותר

מדור תורתם קבע

מבוא: בשער התורה

– המשך מעמוד א'

בתורה ומצוות ומהדרין אחריהם לעשות ביתר שאת, ושמעו זאת, הפליגו מאוד והתפלאו הרבה על גודל הנס הזה, כי גודל חביבות המצוה הביאם לשמחה יתירה שכמעט לא הספיקו במה שהמה שומעים, רק רצו החוצה, ולכל מי שרואים ספרו והללו לשמו הגדול ית' על גודל החיבה שעושה לעם בני ישראל, ונתפרסם בפירסום גודל הנס הזה על ידיהם.

והכת השלישי שרק תורתם אומנתם היה, ומתלהבים תמיד בלי הפסק לקיים תורה ומצוות ה', והמה מהדרין מן המהדרין, כאשר זכו לבשורה טובה זו, נתלהב לבבם כרשפי אש להודות ולהלל אותו ית', ומאין הפוגות נתמלאה פיהם שירה כיס, ובשווקים ובחוצות רקדו בשירות ובתשבחות שכמעט יצאה נפשם בדברם מהשבח הגדול הזה. ונמצא שעל ידי המהדרין מן המהדרין נתגלה ונתפרסם הנס הזה למאוד אפילו למי שישב בין תנור וכירים, וגודל שמחתם פעלו בעיני כל בני ישראל להלל ולשבח ולהתפלא על גודל חסדו ית', וככה התנהגו כל שמונת ימי החנוכה, שבכל יום ויום שנתוודע להם הוספת הנס, נתוסף בהם החדוה והשמחה, כל אחד ואחד לפי מדרגתו הטוב, עייש"ד דבריו.

ובבחינה זו יתכן לומר דמה שאמר הקב"ה לאברהם למה זה צחקה שרה לאמר וגו', אין הכוונה שהקפיד עליה ח"ו, כי מה לה לעשות אם לא לצחוק ולשמוח על אשר גברו עליה חסדי המקום ב"ה, אך הכוונה היא דאילו באברהם כתיב סתם ויצחק, ופירש בתרגום אונקלוס וחד, דהיינו ששמח בינו לבין עצמו מבלי שירבה לספר לאחרים עוצם הנס, מה שאין כן בשרה כתיב (פסוק יב) ותצחק שרה בקרבה לאמר, ופירש בתרגום אונקלוס וחייכת, דמשמע ריבוי צחוק, וכתיב לאמ"ר, דהיינו שהרבתה בצחוק ושמחה כל כך עד שלא יכלה להתאפק מלפרסם את הנס גם לאחרים מתוך התפעלות גדולה ויתירה, וכענין המהדרין מן המהדרין שגילו ופרסמו את הנס שנועשה במנורה, ולזה שאל הקב"ה את אברהם למה זה צחקה שרה לאמר, כלומר מה זה שרק שרה צחקה כל כך עד שפירסמה את הנס גם לאחרים, ואילו אתה צחקת רק בינך לבין עצמך.

(הרה"ח ר' נפתלי משה ווייס ה"ו)

התפילה על הפרנסה בג' פרקים בשנה

והוכח אברהם את אבימלך על אודות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך. ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את הדבר הזה וגם אתה לא הגדת לי וגם אנכי לא שמעתי בלתי היום (בראשית כא, כה).

בספה"ק אהבת שלום להרה"ק רבי מנחם מנדל מקאסוב זי"ע [יומא דהילולא – שב"ק י"ז חשון]. מבאר את הפסוקים (אבן שתיה החדש על קל), שהנהגה על האדם לבקש על הפרנסה בשלשה פרקים בשנה,

ויהי באותו הלילה ואש גדול ונורא פרצה בחנותו של הגוי, האש רצו במהירות לראות אם יש עוד מה להציל, אבל כבר אחרו את המועד, החנות היה שרוף עד ליסודו. האנשים שהיו שם העידו לאנשי הממשלה שראו איזה איש בורח משם, וכפי הנראה שלטו ידי בני אדם בהאש הזה, אחר חקירות ודרישות הגיעו לבעל הדליקה ועצרו אותו על פשעו, וכאשר תהו על קנקנו לדעת מדוע החליט לבצע את השריפה, הודה על האמת ואמר שהוא נשלח על ידי הגוי בעל החנות בעצמו לשרוף את החנות של היהודי, והוא קיבל הפרטים המדויקים איה מקום כבודו של החנות שעליו לשרוף, אבל לתמהונו הרב כאשר בא לעשות את שליחותו, נעלמה ממנו החנות ולא מצאו, ומרוב בהלה הדליק את החנות האחרת.

מששמעו עדותו עצרו את הגוי המשלח על פשעו וגזרו עליו כמה שנות מאסר, וכמובן שכולם חזרו אל החנות היחידה שנשארה באותו רחוב, והיה לו להיהודי פרנסה בריווח גדול בלי שום פגע.

לימים כאשר נסתלק הצדיק ר' ישעילע זי"ע בשנת תרפ"ה, לקח היהודי א' מהקמיעות שנשלח לו מרבי ישעילע ורצה לראות מה כתוב בתוכו, ומצא כתוב שם שני שורות של א"ב בכתב אשורית שלא ידע לפענח אותם, וכך כתוב שם: "ילשת באשר בוליב" ועל השורה השנית כתוב: "והאפה הבמוג ולה".

לאנשים כערכינו קשה מאוד להשתדל לעמוד על סוד כוונת הדברים הנעלמים הכתובים בקמיע, אבל בספר אלף כתב (אות תקט"ו) להגה"צ ר' יצחק ווייס זצ"ל הי"ד מווערבוי מגלה לנו שבעצם מקור נוסח קמיע זה הוא ממרן הגה"ק בעל ישמח משה זי"ע שהיה רגיל בקמיעות כידוע, ומפרש כוונת

הקמיע, שהשורה הראשונה 'ילשת באשר בוליב' הוא שילוב של הפסוקים 'יהי שלום בחילך שלוה בארמונותיך', 'לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך', והשורה השנייה 'והאפה הבמוג ולה' היא הראשי תיבות של הפסוק בפרשתן (וי' יא) 'ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסנורים מקטן ועד גדול וילאו למצוא הפתח', ואכן הועילה הקמיע שלא ימצא אותו הפושע את פתח הבית של היהודי, ולא תאונה אליו רעה.

ובאמת מוצאים נוסח קמיע זה גם בכתביו של הגה"ק ר' הילל קאלאמייער זי"ע, שבתשובת בית הלל סי' ל"ב כותב לנגיד א' בשם ר' עקיבא ענגיל בשנת תרל"ו כמה עצות טובות לרגל חינוך בית חדש, ובתוך הדברים כותב לו לכתוב נוסח ה"ל וז"ל, ודברים אלה הבאים יכתוב לו סופר על קלף קטן ויתלה על כל חלון וחלון ועל כל הפתחים זמן מה, ורעה לא יאונה לא לו ולא לכל אנשי ביתו עכ"ל, ואינו מסביר לו שם כוונת הדברים, אבל כאמור כבר זכינו לגילוי הסוד הנעלם מאת הגה"צ מווערבוי זצ"ל שהוא מיוסד על הפסוק בפרשתן.

ומדי דברי מהקמיעות של הישמח משה זי"ע הנני להוסיף עובדא המקובל במשפחתנו שהייתה אצל חו"ז הרה"ח ר' יודל ליבערמאן ז"ל מקראסנא, ששמעתי במדיוק מהרה"ח ר' שמואל מרדכי בערנשטיין שליט"א (נכד ר' יודל ז"ל) פעם אחד בא רביה"ק מסאטמאר זי"ע לשבות את שבתו בעיר קראסנא, ועלה לבית ר' יודל ז"ל לבקרו, שהיה איש מורם מעם, והיה חולה באותה תקופה, על כן עלה לבקרו, ואמר ר' יודל לרבינו שיש לו קמיע שקיבל מאביו מרן הקדושת יום טוב זי"ע כאשר היה פעם בעיר קראסנא לצורך קיבוץ מעות לנישואי א' מי"ח, ואז נתן להם קמיע, אמר לו רבינו שיסירו את הקמיע מהכותל שרוצה לראותו, והביאו את הקמיע לרבינו ועיין בו היטב, ואחר העיון אמר שאין זה קמיע מאביו אלא מזקיניו הישמח משה זי"ע. כנראה הכיר בה מי הוא בעל הדברים. זכינו השי"ת לינצל מכל פגע בגוף ובממון, וזכות הצדיקים יעמוד לנו להיות לנו שמירה בכל אשר נפנה.

(הרה"ח ר' אברהם ישעי' קליין ה"ו)

פסק דינו של אברהם אבינו לטובת מלכות בית דוד

וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה (בראשית יח, יז).

אייתא במדרש (ב"ר פמ"ט ס"ב) **וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה** (בראשית יח, יז), אמר הקב"ה מתן תורה גליתי לו, גיהנם גליתי לו, דינה של סדום למחר ואיני מגלה לו. וצ"ב קישור ענין של מתן תורה לדינה של סדום.

וכתב רביה"ק ז"ע בדברי יואל (פ' וירא עמוד שצ"ג) בביאור הענין, דהנה הקשו המפרשים מה היתה התועלת במה שגילה הקב"ה לאברהם אבינו הפיכת סדום, והלא היה גלוי וידוע לפניו יתברך שלא תועיל שום תפלה והגנה עליהם מפני רוע מעלליהם, ושאלין ביניהם צדיקים כלל, וא"כ מה היה התועלת במה שהודיע לאתע"ה מקודם ונגרם לו צער גדול ללא הועיל. וביאר עפי"ד האריז"ל בשער הפסוקים (פ' שמות) כי כל אותם השדין ורוחין שנבראו באותם ק"ל שנה שפירש אדם מחוה כנודע, היו כולם נשמות עליונות קדושות מבחינת הדעת, ונתערבו בקליפות וצריכות גלגולים רבים לצרפם וללבנם עד תום חלאתם מהם ע"י גלגולים רבים, והאריך שם לבאר דהתחלת גלגולם היה בדור המבול אבל חטאו והרעו ועוד קלקלו יותר ונימחו מן העולם, ואח"כ נתגלגלו פעם ב' בדור הפלגה וגם הם הרעו כאבותם, ונתגלגלו פעם שלישית באנשי סדום והיו רעים וחטאים לה' מאוד ונענשו בעונם, ואח"כ חזרו ונתגלגלו פעם רביעי במצרים בבני ישראל שהיו נולדים אז בדור הגלות, ואז התחילו לתקן ונצטרפו ונתלבנו עד שיצאו משם ס' רבוא ישראל כשרים וצדיקים, ואלו הם אשר זכו למעמד הנבחר לקבל את התורה בסיני מפי הגבורה, עכתו"ד האריז"ל.

ועוד היה תועלת גדול להצלת ישראל בהפיכת סדום, עפי"מ דמבאר בספר הליקוטים מהאריז"ל (פ' וירא) כי היתה רוחו של משיח אבודה בסדום, שנאמר (תהלים פט, כא) מצאתי דוד עבדי, ואמרו רז"ל (ב"ר פמ"א ס"ד) היכן מצאתו בסדום בלוט בן אחי אברהם. וא"כ מוכרח היה שיבואו שלשה המלאכים, א' להפוך את סדום כדי שיצא משם לוט, כדי להתחבא במערה ושם זימן לו יין ויצא משם דוד משיח, עכדו"ק.

ומבואר עוד בכתבי האריז"ל דהשתלשלות נשמת משיח ובירורו מעמקי הקליפות היה מוכרח להיות בסוד גדול ונעלם ומכוסה מעין כל חי, כדי שלא יתוודע להמקטרגים, ועל כן היה בדרך עקלתון על ידי מעשה דבנות לוט כדי שלא ירגישו בו ולא יתוודע שקדושה גדולה יוצא ע"י התשלשלות כזה, ועד שלא היה זמנה היה הדבר נעלם ונסתר אפילו ממלאכי השרת שגם כן לא היו רשאים לידע סוד הדבר.

אבל מאברהם אמר הקב"ה שלא אכסה ממנו ואודיע לו, וזהו שאמרו במדרש בטעם ההתגלות הדבר לאברהם אבינו, כי מתן תורה גליתי לו, וכיון שגילה לו יתברך מתן תורה ומאלו עתיד לצאת השתלשלות אותו הדור שעתידים לקבל התורה, על כן מוכרח להודיע לו דינה של סדום כדי שיתפלל עליהם שיוכלו לבוא אל תיקונים, עכתו"ד.

תמצית היוצא מדבריו ז"ל, כי מעשה דסדום לא היה רק מעשה לשעה מה שאירע בעיר מלאה רשעים, כי סדום היה יסוד ושורש אשר ממנו יצא מלכות בית דוד וס' רבוא נשמות ישראל אשר קבלו את התורה. ועיין במכילתא עה"פ (שמות יט, יא) והיו נכונים ליום השלישי כי ביום השלישי ירד ה' "לעיני כל העם" על הר סיני, מלמד שאם היו חסרים אפילו אחד אינו כדאי לקבל. וא"כ בהפיכת סדום הוצרכו לברר כל ס' רבוא נשמות ישראל שעתידים לקבל את התורה, ואם היה חסרים אפילו אחד לא היו יכולין לקבל את התורה.

והנה תנן במתניתין במסכת יבמות (דף ע"ו ע"ב) עמוני ומואבי אסורים [לבוא בקהל] ואיסורן איסור עולם, אבל נקבותיהם מותרות מיד. ואיתא בגמרא שאמר דואג האדומי לשאול המלך על דוד, עד שאתה משאיל עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו, שאל עליו אם ראוי לבא בקהל אם לאו, מאי טעמא דקאתי מרות המואביה, א"ל אבנר תנינא עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית, אלא מעתה ממזר ולא ממזרת וכו', שאני הכא דמפרש טעמא דקרא (דברים כג, ה) על

המשך בעמוד ד'

שיש שלשה עתים מזומנים לבקש על פרנסת ישראל, א. בפסח, יען כי בו העולם נידון על התבואה. ב'. בעצרת, כי אז נידון על פירות האילן. ג'. בראש השנה. שכל באי עולם יעברון לפני הקב"ה כבני מרון (ראש השנה טז), וזהו **והוכיח אברהם את אבימלך**, שאברהם אבינו ע"ה התווכח עם הקב"ה, שהוא אבינו מלכנו, מלך מלכי המלכים, **על אודות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך**, המה אומות העולם שהם בחינת עבדים, מדוע השפע מונח אצלם.

ויאמר אבימלך וגו', השיבו הקב"ה, **לא ידעתי מי עשה את הדבר הזה** בלשון תמיהה, שאין אתם מתפללים על הפרנסה בשאר ימות השנה, **וגם אתה לא הגדת לי**, מרומז על שעת הגדה שהיא פסח, אז אין אתם מתפללים על הפרנסה, **וגם אנכי לא שמעתי**, רומז על עצרת שעת אמירת עשרת הדברות המתחילות ב'אנכי', גם אז אין אתם מתפללים על הפרנסה, **בלתי היום**, רק בראש השנה בשעת היום הרת עולם תבקשו על פרנסה, מחמת זה נמשך החסרון, לפי שאז יש קטרוג על בני האדם האומרים הב ה, כמבואר בתיקוני זוהר.

אלא שיש להבין מה שהביא על מה שמבאר מה שנאמר **על אודות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך**, היכן נרמז בפסוק זה 'באר המים' שהכוונה הוא לפרנסות של בני ישראל.

ויש לבאר על פי מה שמבאר **המגיד מטריסק ז"ע**, שבקידוש בליל שב"ק כשאומר הפסוק 'אשר ברא אלקים לעשות', יכוון לזכות בבני חיי ומזוני, שכן בברא נרמז בני חיי ומזוני, ברא לשון ארמית הוא בני, ברא מלשון בריאות, מרמז לחיי, וברא מרמז גם למזוני וכענין מה שנאמר 'ויצבור יוסף בר כחול היום', ולכן יכוין אז לזכות בבני חיי ומזוני.

ואפשר להוסיף עוד מה ששמעתי מהרה"ח ר' **אליעזר ניינהויזער** ע"ה בר"א בגימטריא "בני חיי ומזוני", חושבנא דדין כחושבנא דדין.

ועל פי זה יש לבאר מה שנאמר **'על אודות באר המים'**, בא"ר אותוון בר"א, ואפשר שזה היה כוונתו של אברהם אבינו לומר שהמקטרגים ואומות העולם גוזלים מבני ישראל את הבני חיי ומזוני.

(הרה"ח ר' משה חיים בערקאוויטש הי"ו)

ביקור חולים

שמעתי ממורי מרן רבי **מרדכי פגרמסקי** זצ"ל ששאל על לשון המשנה ד"אלו דברים" (ויש פאה) – שנאמר שם **"ביקור חולים"**, מדוע נאמר **"חולים"** בלשון רבים ולא אמרו **"ביקור חולה"** בלשון יחיד.

ותירץ שבני ביתו של החולה הרי הם גם כחולים במקצת, משום שכל סדרי הבית משתנה וכולם טרודים בעקבות החולה, וכשבאים לבקר את החולה יש לשאול ולדרוש בשלומם וטובתם של כל בני ביתו של החולה ולא רק של החולה עצמו, ולכן נאמר לשון **"חולים"** בלשון רבים.

(עובדות והנהגות – מפוסק הדור)

מרן רבי משה שטערנבוך שליט"א

מדור חלק הדרוש

מותיקות התורה בדרוש ופולפול

המושך מנעמוד ג'

זה אפ"ל מה דאיתא במדרש (שמו"ר פכ"ח ס"א) בשעה שעלה משה למרום לקבל את התורה בקשו מלאכי השרת לפגוע במשה, עשה בו הקב"ה קלסטיין פניו של משה דומה לאברהם, אמר להם הקב"ה אי אתם מתביישין הימנו לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו, אמר הקב"ה למשה לא נתנה לך תורה אלא בזכות אברהם. ולכאורה תמוה מה תלוי זה בזה דכיון שהיו בביתו של אברהם אין יכולין לקבל את התורה.

ולפי האמור מובן שפיר, כי לכאורה יקשה מדוע הלכו המלאכים של הפיכת סדום והצלת לוט לביתו של אברהם אבינו, אלא ודאי היינו טעמא כי הוצרכו לשמוע תחילה פסק דינו של אברהם שאמר "הנה באהל", ואם כן נתברר להם בזה שאין יכולין לעשות מאומה בלי הסכמת הצדיק בעולם הזה, ובכן בטלה טענתם ושפיר מגיע התורה לבני ישראל זרע אברהם אוהבו, וזהו שאמר הקב"ה למשה לא נתנה לך תורה אלא בזכות אברהם.

(הרה"ח ר' שלמה זלמן ישראל הערשקא הי"ו)

יכולין לילך בשליחות גדול כזה שהיה תלוי בה קיום העולם רק אחר שיפסוק אברהם את דינו שאין דרך נשים לצאת ולקדם, הרי פעל אברהם אבינו בזה פועל דמיוני שאפילו מלאך ההולך בשליחות ה' אינו יכול לילך בשליחותו עד אשר ישמע תחילה הסכמת הצדיק הנמצא בעולם הזה, וא"כ בטל טענת המלאכים שמגיע להם התורה ולא לבני ישראל, כי התורה שייך רק לבני ישראל ולא למלאכי השרת, דהא חזינן דאפילו מלאך ההולך בשליחות ה' צריך לילך תחילה לשמוע הלכה פסוקה מפי הצדיק בעולם הזה, ואף גם זאת כי מאחר שרצה אברהם אבינו שתנתן התורה לבניו אשר בעבור זה התפלל בהפיכת סדום שיוכלו להתברר ולקבל את התורה, א"כ צריכין המלאכים לבטל דעתם בפני דעתו של אברהם אבינו. ובפרט לפי מש"כ בנזר הקדוש (ב"ר פ"ח ס"א) כי מלאך מיכאל וגבריאל המה שנתקנאו בישראל בשעת מתן תורה וקטרגו לומר תנה הודך על השמים, עיי"ש. וכיון שהמה הלכו כאן בשליחות ה' בהפיכת סדום והצלת לוט, הרי נתברר להם בזה כי התורה שייך רק לבני ישראל.

אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים, דרכו של איש לקדם ולא דרכה של אשה לקדם, ופריך היה להם לקדם אנשים לקראת אנשים ונשים לקראת נשים וכו', במערבא אמרי ואיתימא רבי יצחק אמר קרא (בראשית יח, ט) ויאמרו אליו איך שרה אשתך ויאמר הנה באהל [פירש"י, דאין דרך אשה לצאת מביתה].

וכתב בליקוטי הרי"ט (פ' וירא) בפסוק ויאמרו אליו איך שרה אשתך, כי לכך הלכו אצל אברהם המלאכים של הפיכת סדום והצלת לוט, הא לכאורה נשתלחו למקום אחר ומדוע באו לכאן, אלא עיקר הפיכת סדום והצלת לוט היה עבור בנות לוט, והיה הכנה להוציא מלכות בית דוד, לכן הוצרכו לבוא תחילה אצל אברהם לשמוע תשובת אברהם הנה באהל דאין דרך אשה לצאת מביתה, אשר מכח זה יכולין להחזיר מלכות בית דוד לדרוש עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית, ורק אח"כ הלך משם להציל את לוט, כי אין מלאך יכול לעשות דין קודם שהוא מוסכם כן מלמטה, ולכן כאשר הלך להציל את לוט כדי שיצא ממנו דוד, הוצרך לשאול את אברהם איך שרה אשתך והשיבו הנה באוהל, וממילא נעשה הדין שאין דרכה של אשה לקדם אף לקראת נשים, ובכן דרשינן שפיר מואבי ולא מואבית ומותר דוד לבוא בקהל, עכ"ד.

והנה איתא בגמרא מסכת ב"מ (דף פ"ו ע"ב) כי מלאך גבריאל הוא אצל למהפכיה לסדום, ואזל מיכאל בהדיה לשזביה ללוט. ולפי האמור היתה ענין הפיכת סדום והצלת לוט יסוד ושורש לקבלת התורה ומלכות בית דוד, וא"כ היה כל הבריאה כולה תלוי בשליחות המלאכים, כי תנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו (שבת פ"ח ע"א), ולפי"ד החידושי הרי"ם לא היו יכולין לילך להפוך את סדום עד שישמעו תחילה פסק דין של אברהם אבינו שאמר הנה באהל.

וידוע דברי הרמב"ן (פ' לך) דכל מעשה האבות היה סימן ופועל דמיוני לדורות העתידים. וא"כ יתכן לומר דכאשר התפלל אברהם אבינו בהפיכת סדום שיזכו להתברר לבוא אל תיקונם שיוכלו לקבל את התורה ולצאת מלכות בית דוד, אשר זה היה תכלית שליחות המלאכים להפוך סדום ולהציל את לוט, אבל עכ"ז לא היו

שאל אברהם אבינו א"ע. ואז דווקא והי' תמים. ורק אז נשלם "יום שישי - ויצירת האדם" ביחד וע"כ בברית מילה אומרים שני פעמים "כי טוב" הן על השלמת יצירת יום שישי ועל השלמת יצירת האדם. מזה נראה שע"י ברית מילה השלים אברהם יצירת האדם.

ובזה יתורץ מה שהקשינו לעיל אברהם אבינו הלך לגמור היצירה שהקב"ה התחיל. ותמה לעצמו כלום אני יודע איך ליצור אדם. אלא והלכת בדרכיו כתיב יתני ונחזי מה עשה הקב"ה בתחילת יצירת האדם, כתיב "נעשה אדם" וידוע דברי רש"י הק' "לא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומדת ענוה, שיהא הגדול נמלך ונטול רשות מן הקטן" שנמלך הקב"ה עם המלאכים. וע"כ עכשיו בגמרא יצירת האדם לקיים "והלכת בדרכיו" הלך אברהם לטול ג"כ עצה ולימלך עם ממורא, ולא משום שהיה אצלו שום ספק בהציווי ה' אליו והבן.

(הרה"ח ר' חיים שלמה שוויממער הי"ו)

אחדשה"ט

נהנתי מאד בהגליון שלכם והוא דבר נאה ומתקבל, בפרט שהוא מתורגם של בעלי עסק ובוזה הם מראים שבאמת "תורתם אומנתם" ויה"ר שיזכו לעלות מחיל אל חיל.

אברהם אבינו קיים והלכת בדרכיו בנטיילת רשות מממרא

וירא אליו ה' באלוני ממרא. רש"י הק' הוא שנתן עצה כל המילה, וקשה על אברהם אוהבי שנאמר ויאמן בה' ויחשביה לו צדקה, ובשום ניסיון לא התייעץ עם שום אדם, מה ראה עכשיו בברית מילה לילך ולהתייעץ, ובפרט בגוי טמא.

נ"ל בהקדם מה ששמעתי בשם הרה"ק הדברי שלמה מבאבוב זי"ע טעם נחמד למה אומרים בברית פעמיים פסוק "הודו לה' כי טוב".

והוא דבברית האדם (ביום השישי) לא נאמר כי טוב. כי יצירת האדם לא נשלם אלא אחר

טל: 845.210.6668 | פקס: 845.314.8486
אימ"ל: chelkeiny@gmail.com

להכניס דברי תורה בתוך
הגליון ולהערוך והארות:

צו באקומען דעם גליון יעדע וואך אין אימ"ל, שיקט א אימ"ל צו: chelkeiny@gmail.com

הגליון נערך ע"י מכון קונטרס
מ"ה אברהם ישעי' קל"ן
מ"ה יואל הכהן מאשקאוויטש
מ"ה משה אברהם לייפער
מ"ה שלמה הערשקאוויטש

מ
כ
ו
ר
י
ח

חלקי
בתורתך